

รายงานที่ ๑๒๕/๒๕๖๐ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐ
กระทำการทรมานระหว่างการถูกควบคุมตัว

ผู้ร้อง นาย ส.

ผู้ถูกร้อง เจ้าหน้าที่ทหารพราน จังหวัดปัตตานี

การกระทำที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง มาจากคำบอกเล่าของผู้เสียหายโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นใด อีกทั้ง
ไม่สามารถติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ร้องและผู้เสียหายได้ ประกอบกับเมื่อขอให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็น
หน่วยงานของรัฐชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสามครั้ง ไม่ได้รับการชี้แจงแต่อย่างใด ส่งผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงจากทั้งสองฝ่าย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนำบันทึกการตรวจร่างกายโดยแพทย์
นิติเวช ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา และแพทย์โรงพยาบาลศูนย์ยะลา
พิจารณา จึงเชื่อว่าบาดแผลเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมของผู้ถูกร้องตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างจริง แม้
ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจะไม่แสดงให้เห็นถึงการกระทำอันเป็นการซ้อมทรมาน ตามอนุสัญญาต่อต้านการ
ทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ข้อ ๑ โดยเฉพาะ
การกระทำโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส เพื่อประสงค์ที่จะให้ได้มา
ซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพ แต่การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย
อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๕๗ มาตรา ๔ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ ได้ให้
การคุ้มครอง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติจึงมีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไปยังกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔
เพื่อดำเนินการ

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๖๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๘
มีนาคม ๒๕๕๘ ขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ผู้เสียหายซึ่งเป็นน้องชาย
ของผู้ร้อง ถูกเจ้าหน้าที่ทหารควบคุมตัวไปยังกรมทหารพรานที่ ๔๓ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ต่อมา
ผู้ร้องได้รับการบอกเล่าจากผู้เสียหายว่า ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวที่หน่วยงานผู้ถูกร้อง ตั้งแต่วันที่ ๒๖
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ นั้น เจ้าหน้าที่ได้กระทำการทรมานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตีเข้า
และชกต่อย ที่ท้อง หน้าอก หน้าผาก บังคับให้ยืนตากแดด บังคับให้ถอดเสื้อผ้าแล้วใช้ยางตีตอตันตะ บังคับให้
นั่งเก้าอี้มัดมือไขว้หลังโดยแช่เท้าในน้ำแข็ง บังคับให้อมน้ำแล้วใช้ถุงมัดศีรษะทำให้หายใจไม่ออกจนถึงกับหมดสติ
โดยพบร่องรอยที่ข้อมือและรอยบวมซ้ำที่ตาข้างขวา ต่อมา วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ น้องชายผู้ร้องถูกส่งตัวไป

ควบคุมที่ศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้เข้ารับการตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลศูนย์ยะลา จากกรณีดังกล่าว ผู้ร้องจึงร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง มาจากคำบอกเล่าของผู้เสียหายโดยไม่มีพยานหลักฐานอื่นใด อีกทั้งไม่สามารถติดต่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ร้องและผู้เสียหายได้ ประกอบกับเมื่อขอให้ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสามครั้ง ไม่ได้รับการชี้แจงแต่อย่างใด ส่งผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงจากทั้งสองฝ่ายแต่อย่างใดก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากคำชี้แจงของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเป็นหน่วยที่รับตัวผู้เสียหายมาควบคุมตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ อันเป็นการควบคุมตัวต่อเนื่องจากผู้ถูกร้อง ภายหลังจากศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) รับตัวผู้เสียหายไว้ในกระบวนการควบคุม ได้ทำการตรวจร่างกายโดยพยาบาลและแพทย์ในทันที จากผลการตรวจร่างกายพบว่าผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ มีบาดแผลหลายแห่ง ซึ่งเมื่อพิจารณานับที่การตรวจร่างกายโดยแพทย์นิติเวช ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา ที่ระบุชนิดและขนาดของบาดแผลหลายรายการ โดยเฉพาะการระบุอายุบาดแผล “๑ สัปดาห์” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าร่องรอยบาดแผลดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนการตรวจร่างกายเป็นระยะเวลา ๑ สัปดาห์ อีกทั้งพยานหลักฐานที่ปรากฏจากการนำส่งไปตรวจร่างกายยังโรงพยาบาลศูนย์ยะลา เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ก็พบว่าร่องรอยบาดแผลเช่นเดียวกัน โดยเมื่อนำความเห็นของแพทย์ที่ระบุอายุบาดแผล “๑ สัปดาห์” มาพิจารณา จะทำให้เห็นได้ว่าร่องรอยบาดแผลของผู้เสียหายน่าจะเกิดขึ้นในช่วงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้เสียหายอยู่ในการควบคุมของหน่วยงานผู้ถูกร้อง ดังนั้น เมื่อนำบันทึกการตรวจร่างกายโดยแพทย์นิติเวช ศูนย์นิติวิทยาศาสตร์จังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา และแพทย์โรงพยาบาลศูนย์ยะลามาพิจารณา จึงเชื่อว่าบาดแผลเกิดขึ้นในระหว่างการควบคุมของผู้ถูกร้องตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างจริง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าการกระทำที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า มีการทำร้ายร่างกายและข่มขู่ผู้เสียหายเพื่อให้รับสารภาพในขณะที่ถูกควบคุมตัวโดยผู้ถูกร้อง อันเป็นลักษณะของการซ้อมทรมาน เป็นผลมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องซึ่งดำเนินการใช้อำนาจตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงในการจับกุมและควบคุมตัวบุคคลผู้ต้องสงสัย แม้กฎหมายจะให้อำนาจดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลได้โดยกักตัวบุคคลไว้สอบถามตามระยะเวลาที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจของผู้ถูกร้องยังคงต้องเคารพและคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองไว้ โดยการซ้อมทรมานแก่บุคคลจะกระทำมิได้ แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏจะไม่แสดงให้เห็นถึงการกระทำอันเป็นการซ้อมทรมาน ตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ข้อ ๑ โดยเฉพาะการกระทำโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส เพื่อประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพ แต่การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกาย อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ ได้ให้การคุ้มครอง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมาตรการการแก้ไขปัญหา

การละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ไปยังกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ เพื่อพิจารณาดำเนินการภายใน ๖๐ วัน ดังนี้

(๑) ให้พิจารณาดำเนินการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ผู้ใช้อำนาจในการเชิญตัวและควบคุมตัวจนทำให้เกิดการบาดเจ็บ ให้เป็นไปตามหลักการแห่งอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ข้อ ๑๒

(๒) ให้กำชับเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องปฏิบัติงานในการควบคุมตัวตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนในประเด็นสิทธิในชีวิตและร่างกายอย่างเคร่งครัด อีกทั้งต้องคำนึงถึงหลักการตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๖ ที่ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกรัฐภาคีดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำการทรมานในอาณาเขตใดซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจของตน และรับที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือการประติบัติ หรือการลงโทษที่ย่ำยีศักดิ์ศรีที่ไม่ถึงกับเป็นการทรมาน

(๓) ให้กำชับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมาตรการการแก้ไขปัญหาที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยกำหนดอย่างเคร่งครัด ตามรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๒๗๕ - ๓๐๘/๒๕๕๓ เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีการตรวจสอบคำร้องที่กล่าวหาว่ามีการกระทำการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ไร้มนุษยธรรม ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ ๖๗ - ๘๙/๒๕๕๕ เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีการตรวจสอบคำร้องที่กล่าวหาว่า มีการกระทำการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ไร้มนุษยธรรม ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่ ๑๖๑ - ๑๙๓/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีการตรวจสอบคำร้องที่กล่าวหาว่ามีการกระทำการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ไร้มนุษยธรรม ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะมาตรการด้านกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและมาตรการด้านกระบวนการยุติธรรม